

RIX Övergripande beskrivning

Januari 2012

1. Bakgrund

RIX är det svenska centrala överföringssystemet för stora betalningar, som ägs och drivs av Riksbanken. RIX är ett standardsystem som har vidareutvecklats för att möta Riksbankens och deltagarnas krav på funktionalitet och effektivitet. Ett institut som uppfyller Riksbankens tillträdeskrav kan efter ansökan bli deltagare i RIX. Överföringar i RIX sker genom debiteringar och krediteringar av RIX-deltagarnas konton.

1.1 Kontostruktur

En RIX-deltagare kan välja att agera i två olika roller, dels som Kontohavare (för egen räkning), dels som Ombud (för annans räkning). En Kontohavare kan välja mellan att antingen själv sända överföringsmeddelanden och ta emot information från systemet eller att helt eller delvis anlita ett Ombud som har godkänts av Riksbanken för denna funktion.

En central del i RIX är därför de olika kontoslag som Riksbanken öppnar för RIX-deltagarna. För de RIX-deltagare som deltar för egen räkning öppnar Riksbanken ett Huvudkonto som används för debiteringar och krediteringar i samband med överföringar och återbetalning av erhållen indragskredit. Riksbanken öppnar även ett Lånekonto. För kontohavare som har kreditavtal med Riksbanken kan Lånekontot utnyttjas på ett dynamiskt sätt. Det negativa saldot på Lånekontot kan högst uppgå till det vid var tid registrerade kreditutrymmet. Detta kreditutrymme bestäms av värdet på de säkerheter som ställs av Kontohavaren som säkerhet för Kontohavarens krediter i RIX.

Ett positivt-/negativt saldo på Huvudkontot vid verkställighetsdagens slut innebär att RIX-deltagaren utnyttjar Riksbankens stående inlånings-/utlåningsfacilitet om RIX-deltagaren har rätt till denna (dvs. är Penningpolitisk Motpart). Det räntebelopp som RIX-deltagare har att erhålla/erlägga beräknas utifrån den in-/utlåningsränta som beslutats av Riksbanken.

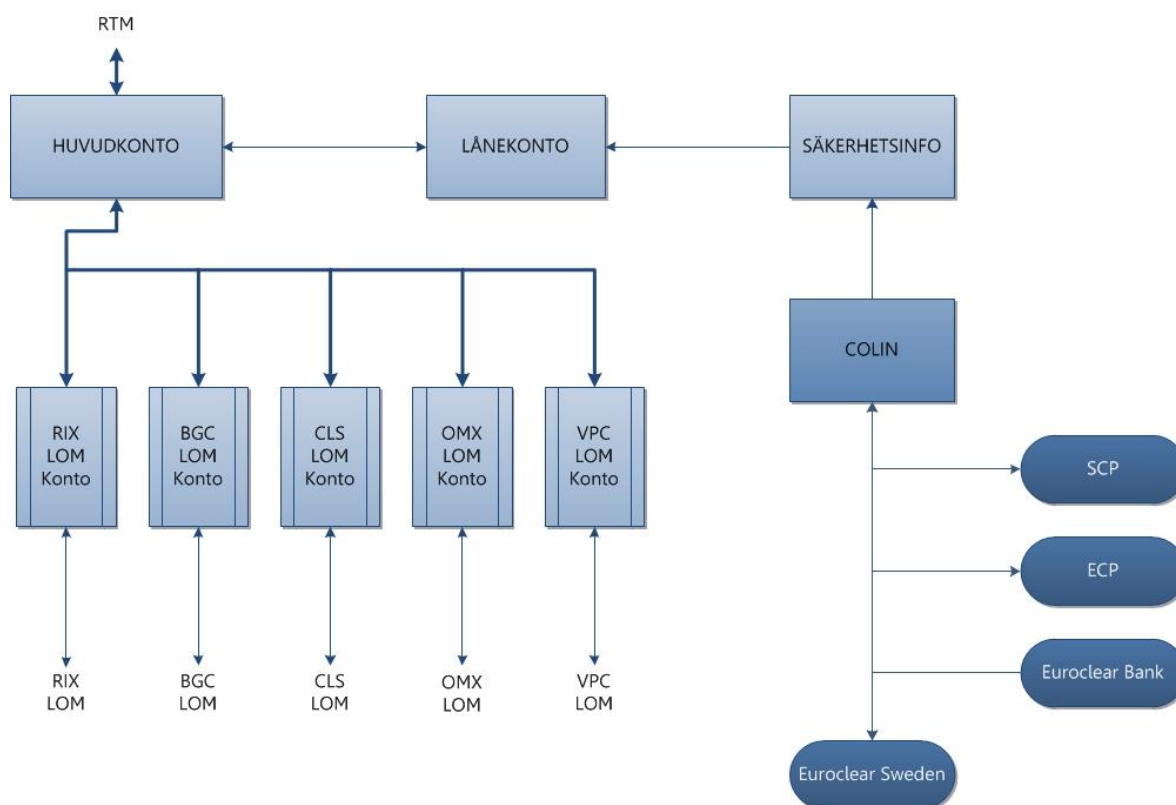
Därtill öppnar Riksbanken ytterligare konton, LOM-konton, för de specifika Verkställighetsprocesserna för likvidsoptimering som RIX-deltagaren deltar i. RIX består av sex Verkställighetsprocesser. Överföring i RTM verkställs omedelbart under förutsättning att det sammantagna utrymme på Huvudkontot och Lånekontot är lika med eller större än angivet belopp i överföringsmeddelandet när kontroll av täckning görs. Om täckning inte finns avvisas överföringsmeddelandet.

Förutom RTM finns fem andra Verkställighetsprocesser, LOM, för olika ändamål. Den process som hanterar merparten av överföringarna i RIX benämns RIX LOM. De processer som hanterar överföringar med anknytning till deltagande clearingorganisationer benämns med clearingorganisationens namn. Dessa är BGC LOM, CLS LOM, OMX LOM och VPC LOM.

Via Verkställighetsprocesserna för LOM tillhandahålls funktioner för likviditetshandling, prioritering av överföringar och optimering. Optimering innebär att RIX simultant verkställer flera överföringar genom att räkna av ankommande överföringar mot avgående överföringar. Simultan överföring kan ske bilateralt och multilateralt mellan berörda RIX-deltagares LOM-konton.

1.2 Säkerheter

De RIX-deltagare som har kreditavtal med Riksbanken kan ställa säkerhet i form av svenska och utländska värdepapper som finns registrerade i Euroclear Sweden eller i Euroclear Bank. Det är även möjligt att ställa säkerheter i form av utländsk valuta som finns inestående på konto i Danmarks Nationalbank (DKK) och Norges Bank (NOK) inom ramen för den s.k. Scandinavian Cash Pool, SCP. Det går även att ställa säkerheter som betalats in till Riksbanken via Deutsche Bundesbank (EUR) inom ramen för den s.k. European Cash Pool, ECP. Därutöver kan även säkerheter användas som finns registrerade i VP i Danmark och VPS i Norge, där respektive centralbank agerar Ombud för Riksbanken. Närmare information om säkerheter och hanteringen av dessa framgår av Anvisningar Säkerheter, bilaga H4 till RIX Villkoren. Administrationen av säkerheter är till största delen automatiserad och omräkning av kreditutrymmet sker i Riksbankens säkerhetsinformationssystem, COLIN.

Figur 1 - Kontostruktur

1.3 Allmänt

I samband med att överföringsmeddelanden och andra administrativa händelser processas i RIX skapas aviseringar till berörd RIX-deltagare och/eller Ombud med automatik. RIX-deltagaren har möjlighet att själv välja vilka händelser som ska föranleda en avisering. Vissa administrativa aviseringar är emellertid obligatoriska. Utöver dessa aviseringar tillhandahåller Riksbanken i RIX Online rapporter av olika slag som kan beställas. Dessutom kan fråge- och övervakningsfunktioner genom vilka information om överföringsmeddelanden och andra typer av händelser hämtas från RIX Online.

RIX är öppet alla bankdagar. Öppethållandet av RIX följer ett särskilt tidsschema. Av tiderna framgår hur schemat är uppdelat i olika tidsperioder, s.k. fönster, och vilka händelser som inträffar i RIX vid varje fönster.

06.30 - 07.00	Start av Verkställighetsdagen (Start value day)
07.00	Öppning av Verkställighetsprocesser (RTM/LOM settlement trigger)
11.00	Sluttidpunkt för bilaterala limiter (Bilater limit cut-off)
16.15 16.28 (BGC LOM)	Stängning av Verkställighetsprocesser för LOM-konton (LOM cut-off)
16.30	Första sluttidpunkt för övernattkredit (Pre-finalisation)
17.00	Stängning av Verkställighetsdagen (Finalisation/Square-off)
17.00	Stängning av RIX (End value day)
17.10	Öppning av ny Verkställighetsdag (Open value day)
18.00 - 06.30	Tillfällig stängning av Verkställighetsdagen (Paus)

Figur 2 - Tidsschema RIX

För de fall det inträffar störningar i RIX, i kommunikationsnätverk eller tekniska system som används för att skicka eller hantera överföringsmeddelanden mellan RIX och RIX-deltagare finns reservrutiner. Reservrutinerna gör det möjligt för de RIX-deltagare som drabbas vid störning att verkställa kritiska överföringar och få information om status i Verkställighetsprocessen.

Som operatör av RIX tillhandahåller Riksbanken en supportfunktion för RIX-deltagarna, RIX Helpdesk. Vid frågor om RIX eller om störningar inträffar ska RIX-deltagare kontakta RIX Helpdesk. I de fall störningar uppkommer i RIX eller hos RIX-deltagare lämnar RIX Helpdesk information om störningen samt vilka reservrutiner som ska tillämpas med anledning av de beslut som Riksbanken fattat.

1.4 RIX-ansvarig

Samtliga RIX-deltagare skall utse en person som är huvudkontaktperson och som Riksbanken kan kontakta för frågor rörande RIX. Även en ersättare för huvud-kontaktpersonen skall utses av RIX-deltagare.

1.5 Avgifter

Riksbanken debiterar samtliga RIX-deltagare avgifter för dess deltagande i RIX. Avgifterna består dels av en fast avgift och dels rörlig avgift. Beräkning av rörliga avgifter sker dagligen när RIX stänger för innevarande verkställighetsdag. Vilka avgifter som Riksbanken tillämpar för deltagande i RIX framgår av publicerad prislista på Riksbankens webbplats.

1.6 Samverkan mellan Riksbanken och RIX-deltagarna

RIX användargrupp är en samverkansgrupp där varje RIX-deltagare utser en ledamot. Ordföranden i gruppen utses av RIX-deltagarna och ska vara en person som är ledamot av RIX-rådet (se nedan). Riksbanken svarar för gruppens sekretariat. Vid gruppens möten bereds operativa frågor och Riksbanken redovisar information om tillgänglighet och incidenter i RIX och hos RIX-deltagarna. RIX användargrupp bereder och lämnar förslag till vidareutveckling av RIX. Riksbanken är mottagare av förslag till vidareutveckling från RIX användargrupp och bereder dessa vidare. Då RIX är ett standardssystem arbetar Riksbanken för att ny funktionalitet i RIX skall implementeras som generella funktioner i kommande releaser och versioner. Som ett led i detta samverkar Riksbanken med andra centralbanker. Av Riksbankens beredning framgår om förslag till vidareutveckling som rekommenderas samt uppskattad kostnad och lämplig tidpunkt för införande.

RIX-rådet är en grupp som diskuterar strategiska frågor rörande tillhandahållandet av system och betalningssystemtjänster såsom mål och förutsättningar, kostnader, avgifter och prissättning, kris och kontinuitetsfrågor, regelverksfrågor, projektfrågor samt IT-tjänster. Riksbanken utser ordförande i gruppen. I RIX-rådet ingår representanter för Riksbanken och företrädare för RIX-deltagarna.

Både RIX användargrupp och RIX-rådet är beredningsgrupper. Ingen av grupperna kan genom beslut eller på annat sätt skapa rättigheter eller skyldigheter i förhållandet mellan Riksbanken och RIX-deltagarna.

2. Kommunikation med RIX

2.1 Allmänt

Riksbanken har två anläggningar för drift av RIX. Dessa är placerade på geografiskt åtskilda platser. Anläggningarna driftövervakas dygnet runt.

Angränsande system till RIX är COLIN som är Riksbankens system för hantering av säkerheter och Agresso, Riksbankens ekonomi- och redovisningssystem. Riksbanken som operatör av RIX ger tillgång för lokala behörighetsadministratörer hos RIX-deltagaren att hantera enskilda användares tillgång till RIX.

RIX-deltagare kan kommunicera med RIX på två olika sätt. Meddelanden och aviseringar kan skickas och tas emot antingen direkt via SWIFTS: FINCopy-tjänst eller via RIX Online till RIX. För att säkerställa åtkomsten till RIX för att kunna skicka och ta emot överföringsmeddelanden och annan information åligger det varje RIX-deltagare att på egen bekostnad och på eget ansvar ha tillgång till såväl kommunikation via SWIFT FINCopy samt kommunikation via RIX Online. Säkerställande av sådan åtkomst kan ske på olika sätt. RIX-deltagare kan antingen själv sköta meddelandehantering via FINCopy-tjänsten eller använda en servicebyrå för meddelandehantering.

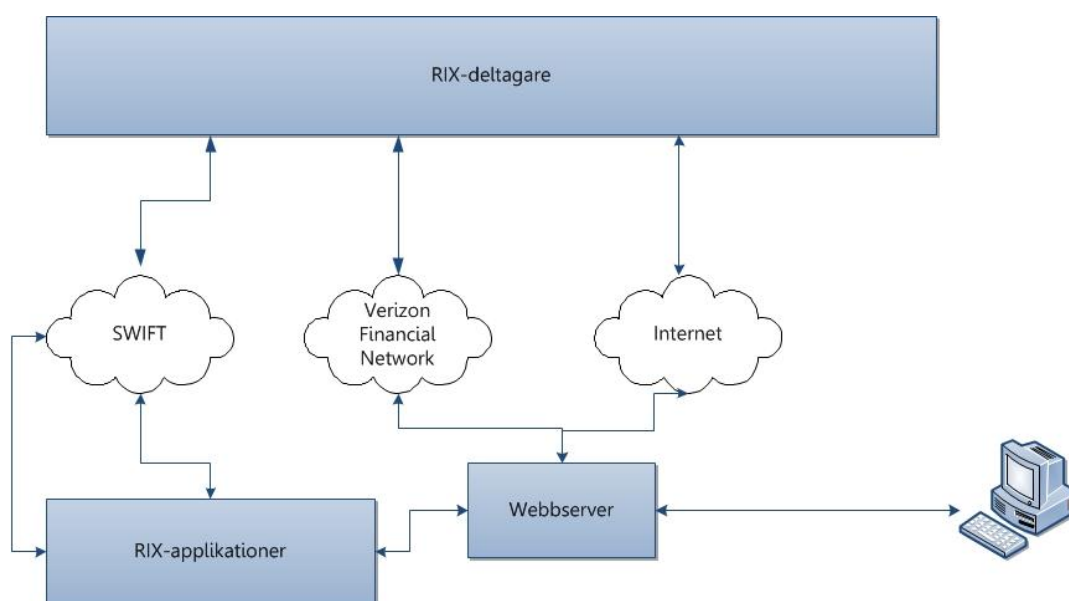
Ett ytterligare alternativ är att en RIX-deltagare som normalt avser att använda RIX Online, träffar avtal med ett Ombud som är villigt att sköta hanteringen av överföringar via FINCopy-tjänsten om så skulle erfordras. Ombud som är villigt att hantera överföringar via FINCopy-tjänsten för annan RIX-deltagare ska tillhandahålla de meddelanden som RIX-deltagaren normalt använder RIX Online till.

2.2 Öppethållande

RIX-deltagarna ska hålla sina förbindelser med RIX öppna och ha dem tillräckligt bemannade under de tider som RIX är öppet. En RIX-deltagare kan ansöka om att begränsa sitt dagliga öppethållande, dock kan inte RIX-deltagaren få rätt att öppna senare än kl. 8.00 eller stänga tidigare än kl. 17.00.

2.3 Kommunikation och teknisk anslutning

För att RIX ska kunna användas krävs att RIX-deltagarna kan kommunicera med systemet. En del av den kommunikationen sker genom de kommunikationsvägar som RIX använder. En annan del sker i RIX-deltagarnas egna system och infrastruktur.

Figur 3 - Kommunikationsstruktur

2.3.1 Kommunikation via SWIFT

För kommunikation via SWIFT krävs att den RIX-deltagare som skickar meddelandena är ansluten till SWIFT och medlem av den särskilda Closed User Group (CUG) som används för RIX. Medlemskap i CUG begärs av RIX-deltagaren hos SWIFT, som därefter kontaktar Riksbanken för godkännande. Det krävs vidare att Riksbanken och RIX-deltagaren utväxlar behörigheter med hjälp av RMA¹ för de adresser (Bank Identification Code, "BIC") som är berörda.

2.3.2 Kommunikation via RIX Online

Det andra alternativet är att registrera överföringar i RIX Online, en webbklient som är ansluten till RIX webbserver via den kommunikationskanal Riksbanken upphandlat (Verizon Financial Network). Anslutningen sker till de adresser som RIX-deltagaren har angett till Riksbanken och som Riksbanken har godkänt.

¹ Relationship Management Application

Utan hinder av att kommunikationstjänsten har upphandlats av Riksbanken gäller enligt 10.1. (e). ii) Huvuddokumentet att Riksbanken inte ansvarar för skada till följd av störningar i kommunikationskanal. Överföringar som initieras via RIX Online kommer normalt av RIX att skickas till SWIFT:s FINCopy-tjänst för att sedan hanteras som ett ankommande överföringsmeddelande som sänts via FINCopy-tjänsten. Detta innebär att efter att verkställighet har skett kommer SWIFT:s FINCopy-tjänst att informeras om detta och mottagaren kommer därmed få avisering via FINCopy-tjänsten. Denna funktion gör det möjligt för mottagaren att integrera meddelandeflödet med sina egna system i syfte att uppnå STP ("Straight Through Processing") oavsett vilken kommunikationskanal avsändaren använder.

Via RIX Online kan RIX-deltagaren övervaka status på de överföringsmeddelanden som har skickats till och hanteras i RIX, aktuellt saldo på Huvudkontot och LOM-konton samt statistik över verkställda överföringar. Dessutom används RIX Online för att ändra (omprioritera, ändra ordningsföljd och återkalla) de överföringsmeddelanden som inte har verkställts.

2.3.3 Val av kommunikationskanal

En RIX-deltagare väljer vid varje tillfälle vilken kommunikationskanal som ska användas och svarar för att de överföringsmeddelanden som skickas till RIX via SWIFT:s FINCopy-tjänst eller via annat nätverk är utformade i enlighet med Riksbankens meddelandespecifikationer.

2.3.4 Reservarbetsplatser

Som en kontinuitetslösning för RIX-deltagarna tillhandahålls dessutom arbetsplatser i Riksbankens lokaler där RIX-deltagaren kan få tillgång till RIX Online utan att vara beroende av eget IT-stöd och externt kommunikationsnät. Antalet arbetsplatser är begränsat. Riksbanken beslutar i vilken mån en RIX-deltagare ska beredas tillträde till en sådan arbetsplats.